

ТЕМА ЧИСЛА: ПРАКТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

Переднє слово

Дискусія про статус практичної філософії, її актуальність та роль у самій сучасній філософії, гуманітаристиці й соціальних науках на наших вітчизняних теренах виглядає надто запізнілою. Тут не варто зупинятись на мотивах пострадянської трансформації філософської думки. Мабуть, на цьому шляху легше давались запозичення різноманітних сюжетів, аніж рефлексія ідей, в які інкорпороване щось більш кореневе, де в розумінні базових понять неявно присутні певні методологічні ходи думки, які зміщують поле уявлення про давно, здавалось би, знайомі речі. Хоча так багато було сказано у вчорашньому марксизмі про практику в різноманітних варіаціях, але чомусь ті нюанси цього воістину фундаментального поняття, які пов'язані із осмисленням значного масиву матеріалу під назвою «практична філософія», не дістали належного сприйняття. Така ситуація не може не позначатись на орієнтації філософських досліджень та на рівні викладання в університетах.

Розпочинаючи висвітлення цієї теми, ми запропонували до обговорення в експертному середовищі перелік запитань:

1. Які тенденції філософії ХХ століття змінили конфігурацію того дисциплінарного корпусу, який ми вважаємо практичною філософією?
2. Яким чином на розуміння практичної філософії впливають нові реалії (глобалізація, екологічна ситуація, соціальні мережі тощо) та як це, зокрема, може відбиватися в онтологічних нюансах відношення фактичності і свободи?
3. Як бути з Кантовою формулою практичного: *практичним є все те, що можливо завдяки свободі*?
4. Яким мислиться базовий критерій практичності з погляду сьогодення?
5. Інтерсуб'єктивність (та інтеракція) соціальної дії та свобода. Чи має сенс вважати доктрину інтеракції (комунікації) основою сучасної практичної філософії? Чи покривається реальна свобода відповідальністю дієвців? Чи достатньо тут лише моральних та правових засад відповідальності?
6. Чи варто брати до уваги безпосередньо-практичну присутність духу (етосу й культури)?
7. Які наскрізні теми та ідеї об'єднують різноманітні дисциплінарні підходи в *концептуально суголосний формат (геіштальт, за Гегелем) практичної філософії*?

Отже, пропонуємо до уваги наших читачів думки експертів, висловлені у різних форматах, зокрема у вигляді статті про один із конкретних предметів сучасної практичної філософії. Обговорення засвідчило, що тема заслуговує на більш ґрунтовний розгляд, що виходить за межі відповідей на запитання та стислих тез. Тож у наступних випусках «ФД» ми ознайомимо вас із більш розлогими розмірковуваннями наших колег щодо практичної філософії як філософії свободи.